

การแก้ปัญหาสาธารณภัยของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย

The Government of The Democrat Party and Phcu Thai Party and Their Disaster Resolutions

¹ สาทิยา ช่อผกา

Satiya Chobouka

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การเมือง) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Doctor of Philosophy Program (Politics), Ramkhamhaeng University

Email: touch_life@outlook.co.th

Abstract

A Study of Flood Situation and Flood Recovery in the Government Democrat Party and Thai Party The flood victims in the year 2010 and 2011 in both the roles in the implementation of prevention and mitigation. Government Floods Problems and obstacles in implementation. Include the effectiveness of the action. This is a guideline for the government. To bring the results of the study to integrate the direction of prevention and mitigation of flood disaster in Thailand. Qualitative research was used to collect data from 16 informants. To solve the problem. Both the party and academic officials have checked the information in accordance with the guidelines.

Key Words: The Democrat Party, The Party for Thailand

บทคัดย่อ

การศึกษาสถานการณ์ด้านอุทกภัยและการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยด้านอุทกภัยของรัฐบาล พรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย ที่ได้ประสบปัญหาสาธารณภัยด้านอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2554 ทั้ง 2 ช่วง ในด้านบทบาทการดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาปัญหา สาธารณภัยด้านอุทกภัยของรัฐบาล ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ รวมถึงประสิทธิผลของการดำเนินการ จึงเป็นแนวทางสำหรับรัฐบาล ต่อๆ มาในการที่จะนำผลการศึกษามานำมาใช้ในการเพื่อกำหนดทิศทางการป้องกันและบรรเทาปัญหาสาธารณภัย ด้านอุทกภัยในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสอบถาม จากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 16 ที่เป็นผู้ที่

[160]

เกี่ยวข้อง ในการแก้ปัญหาสาธารณภัย ของทั้งสองพรรค และข้าราชการ นักวิชาการ มีการตรวจสอบข้อมูลตามหลักเกณฑ์

คำสำคัญ: สาธารณภัย, พรรคประชาธิปัตย์, พรรคเพื่อไทย

สถานการณ์สาธารณภัยด้านอุทกภัย

เหตุการณ์อุทกภัยปี พ.ศ.2553

เหตุการณ์สาธารณภัยด้านอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ.2553 ของประเทศไทย ซึ่งเกิดอยู่ในช่วงของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีนับว่าเป็นเหตุการณ์การเกิดน้ำท่วมในประเทศไทยที่หนักที่สุดในรอบหลายสิบปี ซึ่งสาธารณภัยด้านอุทกภัยครั้งนี้ เริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2553 และสถานการณ์ทั้งหมดคลี่คลายเมื่อ 14 ธันวาคม พ.ศ.2553 เหตุการณ์อุทกภัยครั้งนี้เกิดจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคใต้ตอนบน ภาคกลางและภาคตะวันออก และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้ประเทศไทยมีฝนตกชุกหนาแน่นและมีฝนตกหนักถึงหนักมาก หลายพื้นที่เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก เข้าท่วมบ้านเรือนราษฎรและพื้นที่การเกษตร ร่องมรสุมกำลังแรงดังกล่าวมีสาเหตุจากปรากฏการณ์ ลานินญา (La Nina) ที่มาเร็วกว่าปกติ ประกอบกับความแปรปรวนของร่องฝนทำให้ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำหลายแห่งมีปริมาณน้ำเกินกว่าระดับกักเก็บ โดยเฉพาะเขื่อนลำพระเพลิง เขื่อนลำตะคองและเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จนต้องเร่งระบายน้ำออกสู่พื้นที่ท้ายเขื่อน ซึ่งทำให้หลายพื้นที่เกิดอุทกภัยอย่างหนัก น้ำไหลหลาก เข้าท่วมบ้านเรือนประชาชนและพื้นที่การเกษตร

สำหรับการเตรียมการป้องกันเหตุการณ์

รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการประกาศแจ้งเตือนให้ประชาชนอพยพขึ้นที่สูง รวมถึงสั่งการให้ประชาชนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล อพยพออกนอกคันกันน้ำ ทางด้านกรมอุตุนิยมวิทยา มีการเตือนภัยจากปริมาณน้ำฝน พายุ และบอกตำแหน่งที่จะเกิดฝนตกชุกและฝนตกหนาแน่น รวมถึงบอกปริมาณน้ำฝน ที่จะทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันเพื่อให้หน่วยงานส่วนต่างๆ ได้เตรียมความพร้อมล่วงหน้า อย่างไรก็ตาม หน่วยงานส่วนต่างๆ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น กลับไม่ได้ใส่ใจถึงข้อมูลที่ได้ จึงทำให้ขาดการเตรียมการเพื่อรองรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ จนเป็นสาเหตุ ที่นำมาสู่ความเสียหายจากเหตุการณ์สาธารณภัยจนเป็นวงกว้าง

สาธารณภัยด้านอุทกภัยครั้งนี้ได้สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนและทางราชการจำนวนมาก โดยเฉพาะภาคการเกษตรนั้น เบื้องต้นพบว่า มีมูลค่าความเสียหายประมาณ 20,666 ล้านบาท พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายกว่า 2.4 ล้านไร่ เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน 150,000 ราย นาข้าวได้รับผลกระทบมากที่สุด คิดเป็น 1.7 ล้านไร่ ด้านปศุสัตว์และด้านประมงได้รับผลกระทบกว่า 100,000 ราย ซึ่งเมื่อนับรวมกับความเสียหายจาก สาธารณภัยด้านอุทกภัยนับตั้งแต่เดือนสิงหาคมเป็นต้นมา พบว่าพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายเกือบ 4

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

ล้านไร่ เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนประมาณ 290,000 ราย สถานการณ์ สาธารณภัยด้านอุทกภัย ในภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการผลิตยางธรรมชาติ โดย ปริมาณการผลิตลดลงถึงร้อยละ 4.1 นอกจากนี้ยังมีความเสียหายที่เกิดกับการทำนาถั่ว พาร์มหอยนางรม และหอยแครง ในพื้นที่ชายฝั่ง ที่ถูกระแสน้ำพัดพาไป ด้วยความเสียหายของเส้นทางคมนาคมและสะพาน ขาดไป 13 จังหวัด จำนวน 70 สายทาง (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2554, หน้า 68-70)

เมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมระยะแรก ทางด้านเอกชนโดยเฉพาะสื่อมวลชน มีความตื่นต่อ เหตุการณ์มากกว่าภาครัฐ โดยได้มีการระดมทุน เรียกร้องให้สาธารณะช่วยกันบริจาคสิ่งของและทรัพย์สิน และเร่งรุดเข้าไปช่วยเหลือในพื้นที่ประสบภัย โดยไม่ รอคำแถลงจากรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์แต่อย่างใด หลังจากเหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น พร้อมกับถูกกดดันจากภาคเอกชนและประชาชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ภายใต้การ นำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้สั่ง ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2553 มีมติที่สำคัญคือ ให้คณะรัฐมนตรีออกเยี่ยมเยียนและ เร่งรัดการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความ เดือดร้อนแก่ประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยด้าน อุทกภัยในพื้นที่จังหวัดต่างๆ อย่างเร่งด่วน และได้มี การ จัด ตั้ง ศูนย์ อำนวยการ เฉพาะ กิจ คือ “คณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการ ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย” หรือ คอช. ขึ้น โดยมี บทบาทหน้าที่ในการอำนวยการ กำกับ ติดตามผล

การดำเนินการ ประสานงานร่วมกับหน่วยงานราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ในการ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ที่ประสบ ภัยและประชาชนผู้ประสบภัย อีกทั้งมีการกำหนด แผนการร่วมกับกระทรวงต่างๆ ซึ่งมีบทบาทการ ดำเนินการเพื่อให้การช่วยเหลือโดยเร่งด่วน (สำนัก บริหารงานสารสนเทศ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี , 2554, หน้า 1-12)

นอกจากนี้แล้ว ในการประชุมเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 รัฐบาลได้กำหนดมาตรการ ให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจาก อุทกภัยหลังภาวะน้ำลด (รัฐบาลไทย, 2553 และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 72-74) ดังนี้ 1) มาตรการช่วยเหลือระยะเร่งด่วน คือ ให้ความ ช่วยเหลือโดยตรงแก่ผู้ประสบอุทกภัยทุกกลุ่ม ทุก พื้นที่ในทันที เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ในช่วงที่เกิดวิกฤต 2) มาตรการฟื้นฟูเกษตรกรรมและ ประชาชนทั่วไปหลังภาวะน้ำลด คือ การให้ความ ช่วยเหลือแก่ผู้ประสบสาธารณภัยให้สามารถดำเนิน ชีวิตและประกอบอาชีพได้ ภายหลังจากเหตุการณ์ กลับเข้าสู่ภาวะปกติ และ 3) มาตรการป้องกันและ บรรเทาปัญหาภัยพิบัติในระยะยาว คือ เร่งจัดทำ ระบบการเตือนภัย ระบบป้องกันอุทกภัยและระบบ บริหารจัดการน้ำที่มีเอกภาพ รวมทั้งกำหนดแผน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีขั้นตอนการ ดำเนินงานอย่างชัดเจนและเป็นระบบตลอดจนเร่ง พัฒนากลไกประกันความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติ

เหตุการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มปี

พ.ศ. 2554

ภายหลังการเกิดอุทกภัยเมื่อปลายปี พ.ศ. 2553 หลายพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการฟื้นฟูความเสียหาย ก็เกิดภัยซ้ำขึ้นอีกที่มีลักษณะคล้ายพายุดีเปรสชัน หลายพื้นที่ในจังหวัดภาคใต้เกิดฝนตกอย่างหนัก เริ่มตั้งแต่วันที่ 21-25 มีนาคม พ.ศ.2554 จังหวัด สุราษฎร์ธานีถึงจังหวัด พัทลุง มีฝนตกหนัก ทำให้น้ำป่าจากเทือกเขาบรรทัด ไหลเข้าท่วมพื้นที่ในจังหวัด สุราษฎร์ธานี 7 อำเภอ และพัทลุง 10 อำเภอ โดยจังหวัดได้ออก ประกาศ เตือนให้ประชาชน ริมทะเลสาบสงขลาเตรียมอพยพ ทรัพย์สิน เนื่องจากจะมีฝนตกหนัก ทำให้มีน้ำท่วม ประชาชนได้รับความเดือดร้อนกว่า 18,000 ครัวเรือน เกิดโคลนถล่มริมป่าเพื่ออกเขาบรรทัด สาธารณภัยได้ ขยายวงกว้างกระจายไปในจังหวัดต่างๆ ในพื้นที่ ภาคใต้เกือบทุกจังหวัดส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ และทรัพย์สินของประชาชน พื้นที่การเกษตร และ ผลผลิตทางการเกษตรถูกทำลาย ระบบคมนาคมขนส่งถูกตัดขาดทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการเข้า ช่วยเหลือ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 75-77) สำหรับการช่วยเหลือของทางภาครัฐ เนื่องจากมี คณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือ ผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) ที่จัดตั้งขึ้นเมื่อคราวที่ประสบ เหตุการณ์อุทกภัยปลายปี พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมา เป็น ศูนย์อำนวยการ ทำให้เหตุการณ์ครั้งนี้ หน่วยงานส่วน ราชการสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้อย่าง รวดเร็ว

เมื่อสถานการณ์ภัยพิบัติได้สิ้นสุดลง

รัฐบาลได้กำหนดมาตรการดำเนินการช่วยเหลือและ ฟื้นฟูประชาชนและพื้นที่ที่ประสบภัย ซึ่งสามารถสรุป สารสำคัญได้ ดังนี้ 1) รัฐบาลอนุมัติ งบกลางเพื่อให้ ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบเหตุอุทกภัยในพื้นที่ ภาคใต้ปี พ.ศ. 2554 จำนวน 1,632.40 ล้านบาทและ อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้กรอบวงเงิน เหลือจากอุทกภัยปี พ.ศ.2553 จำนวน 1,605.48 ล้านบาท ช่วยเหลือเกษตรกร และ 2) รัฐบาลอนุมัติ ในหลักการการจ่ายเงินช่วยเหลือแก่ผู้ประสบสาธารณ ภัย ครัวเรือนละ 5,000 บาท รวม 10 จังหวัด จำนวน 579,062 ครัวเรือน รวม 2,895,310,000 บาท

เหตุการณ์มหาอุทกภัยปี พ.ศ. 2554

สมัยรัฐบาลพรรคเพื่อไทยซึ่งมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2554 ประเทศไทยได้ประสบเหตุการณ์อุทกภัยครั้งรุนแรง ที่สุดเป็นประวัติการณ์ ตั้งแต่กลางปีจนถึงปลายปี และมีพื้นที่ประสบภัยกระจายตัวในทุกภาคของ ประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลางที่ เกิดน้ำท่วมหนักเป็นระยะเวลานาน ยิ่งไปกว่านั้น พื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นพื้นที่หนึ่งซึ่งเกิด น้ำท่วมหนักในรอบ 70 ปี อุทกภัยครั้งนี้ ส่งผลให้เกิด ความเสียหายอย่างหนัก ทั้งทางภาคการเกษตร อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคม และส่งผลกระทบเป็น ลูกโซ่ไปยังภาคส่วนอื่นอีกเป็นจำนวนมาก

สำหรับการเตรียมการเพื่อป้องกันและ รับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมของหน่วยงาน ส่วน ราชการ ในระยะเบื้องต้น รัฐบาลซึ่งนำโดยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางลงพื้นที่

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

เพื่อติดตามความพร้อมการแก้ปัญหาน้ำท่วมที่มี การเตรียมการโดยการขุดคลองระบายน้ำ และประตูลดน้ำ พร้อมกันนั้น ก็ได้วางแนวทางในการป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำท่วม ตามแนวทางแบบ 2P2R ได้แก่ (1) การป้องกัน (Prevention) โดยพื้นที่ต้นน้ำ จะเน้นการชะลอการไหลของน้ำด้วยการปลูกป่า สร้างฝาย การปลูกหญ้าแฝก ส่วนพื้นที่กลางน้ำ มีทั้ง การบริหารน้ำในเขื่อนให้เหมาะสม ปรับปรุงซ่อมแซม ประตูระบายน้ำ ขณะที่พื้นที่ปลายน้ำ เน้นการขุดลอก คูคลองเพื่อให้ น้ำไหลลงสู่ทะเลเร็วขึ้น เสริมถนนเพิ่ม แนวคันกันน้ำเป็น 3 ชั้น เพื่อปกป้องนิคมอุตสาหกรรม และเขตเศรษฐกิจ (2) การเตรียมพร้อม (Preparation) บูรณาการสร้างคลังข้อมูลแห่งชาติ ให้สั่งการจุดเดียว ทำแบบจำลอง วิเคราะห์ข้อมูล และวางระบบขั้นตอน การเตือนภัยทั้งในภาวะปกติและวิกฤติ (3) การรับมือ (Response) มีการยกระดับและเตรียมแผนเผชิญเหตุ ทั้งเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ (4) การฟื้นฟู (Recovery) โดยกำหนดหลักเกณฑ์และสิทธิในการช่วยเหลือผู้ ประสบอุทกภัยทุกกรณี ทั้งนี้ ได้มีการเชื่อมโยงการทำงานกับทางกระทรวง และรัฐบาลเพื่อแก้ไขน้ำท่วม อย่างเป็นระบบ โดยมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานหลักในการประสานการทำงานแบบบูรณาการจากระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด กระทรวง จนถึงระดับประเทศ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน และป้องกันแก้ไขปัญห อุทกภัยของประเทศไทยได้อย่างตรงจุด อย่างไรก็ตาม **ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น** ได้แก่ การเตรียมการ ด้านสถานที่พบว่า สถานที่ที่ควรเป็นทางผ่านของน้ำ ถูกรูก่ล้า มีสิ่งกีดขวางกีดขวางทางน้ำ และการไหล

ของน้ำตามธรรมชาติ อีกทั้งพบว่า บางพื้นมีปัญหา เกี่ยวกับการเมืองเข้ามาแทรกแซง ด้วยนักการเมืองในพื้นที่ไม่ยอมผันน้ำให้ไหลผ่านท้องถิ่นของตน ด้วยเกรงว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อฐานเสียงของตนได้ นอกจากนี้ ยังปัญหาในหน่วยงานส่วนราชการ เนื่องจากพบไม่มีการปฏิบัติตามนโยบายที่ได้วางไว้ ไม่สามารถนำแผนการป้องกันปัญหา น้ำท่วมไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพได้ แม้จะมีแผน 2P2R ก็ตาม ขาด การบูรณาการร่วมกัน จากหน่วยงานหลายฝ่าย อีกทั้งยังขาดการจัดทำข้อมูล การพัฒนาข้อมูล สารสนเทศด้านอุทกภัย การสำรวจข้อมูล ความเสียหายจากอุทกภัย การเชื่อมโยงข้อมูล ส่งผลให้เกิด ความผิดพลาดในการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินระดับ ความรุนแรงและผลกระทบจากอุทกภัยได้ เมื่อไม่มีการเตรียมการป้องกันที่ดี ทำให้สถานการณ์น้ำท่วม ได้ทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง จึงไม่สามารถควบคุม ปริมาณน้ำไว้ได้ โดยที่หน่วยงานส่วนกลางได้แก่ รัฐบาล กระทรวงต่างๆ ราชการภูมิภาค รวมถึง ภาคเอกชนที่เข้ามาสนับสนุน ทำได้แต่แก้ไขบรรเทา เฉพาะหน้าอย่างเดียวเท่านั้น

ภายหลังจากเหตุการณ์น้ำท่วมคลี่คลายลง แล้ว รัฐบาลได้มีมาตรการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้ (สำนักงานปลัด กระทรวงการคลัง, 2554, หน้า 8-9; ยุทธภูมิ จารุศรีณี และกาญจนา จันทร์ชิต, 2554, หน้า 10-11)

1. มาตรการด้านการเงิน มีมาตรการช่วยเหลือ ได้แก่ 1) มาตรการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ 8 แห่งในการให้ความช่วยเหลือในเรื่องการพักชำระหนี้ ขยาย

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

ระยะเวลาการชำระหนี้ และลดดอกเบี้ย 2) การปล่อยสินเชื่อเพื่อใช้ในการช่วยเหลือ เยียวยา และฟื้นฟู วงเงิน 325,000 ล้านบาท 3) การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ครึ่งเรือนละ 5,000 บาท จำนวนเงิน 3,106,775,000 บาทในส่วนพื้นที่ภูมิภาคจะดูแลซ่อมแซมบ้านให้ ในกรณีที่เสียหายบางส่วนไม่เกิน 20,000 บาท และบ้านที่เสียหายทั้งหลังไม่เกิน 30,000 บาท และ 4) การช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยา สำหรับผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 4 โครงการ วงเงิน 147 ล้านบาท (ยุทธภูมิ จารุเศรณี และกาญจนา จันทร์ชิต, 2554, หน้า 10-11)

2. มาตรการด้านภาษี มีมาตรการช่วยเหลือ ดังนี้ 1) การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินชดเชยที่ผู้ประกอบการถูกภัยได้รับจากภาครัฐ 2) การยกเว้นภาษีเงินได้เป็นจำนวนเท่ากับจำนวนความเสียหายที่ได้รับ 3) การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ประกอบการถูกภัยได้รับการประกันภัย และ 4) ขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีสรรพากรสำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่ที่ประสบภัยรุนแรงตามความจำเป็นและสมควร

3. มาตรการด้านงบประมาณและการเบิกจ่าย มีมาตรการช่วยเหลือ ดังนี้ 1) มาตรการการสนับสนุนจังหวัดและส่วนราชการในการใช้จ่ายเงินทดลองราชการ จากเดิมที่มีสิทธิใช้ได้ 50 ล้านบาท เป็น 250 ล้านบาท 2) มาตรการด้านที่ราชพัสดุ โดยการยกเว้นการเก็บค่าเช่า และด้านการประกันภัย จะเร่งรัดให้บริษัทประกันจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ประสบภัย อย่างรวดเร็ว

อนึ่ง สำหรับมาตรการในระยะยาว รัฐบาลมีแนวคิดในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เป็นระบบ เพื่อป้องกันปัญหาอุทกภัยในอนาคต (ยุทธภูมิ จารุเศรณี และ กาญจนา จันทร์ชิต, 2554, หน้า 11) ดังนี้ 1) ก่อสร้าง ปรับปรุง แหล่งกักเก็บน้ำ เขื่อน ฝาย และแก้มลิง เพื่อใช้เก็บกักน้ำ ไว้ใช้ในช่วงฤดูกาลเพาะปลูก 2) พัฒนาระบบข้อมูลเรื่องน้ำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการแจ้งเตือนประชาชนให้ได้ทราบปัญหาน้ำไหลหลากล่วงหน้า 3) จัดการผังเมืองให้มีประสิทธิภาพ ไม่อนุญาตให้มีการสร้างสิ่งก่อสร้างที่ก่อให้เกิดการขีดขวางระบายน้ำ 4) ก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมบริเวณรอบเมือง เช่น ทำคูรอบบริเวณเมือง 5) ดูแลระบบระบายน้ำต่างๆ ในพื้นที่วิกฤตรวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนและแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน และในเขตชลประทาน และ 6) เพิ่มมาตรการการรักษาดูแลพื้นที่ป่าไม้ให้มีการปลูก ร่มทั้งปลูกป่าใหม่เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำที่ยั่งยืน

บทบาทของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทยกับการแก้ปัญหาสาธารณภัยรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์

ในช่วงการบริหารประเทศของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ได้เกิดเหตุการณ์สาธารณภัย 2 เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์อุทกภัย อันเนื่องมาจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคใต้ตอนบน ภาคกลาง และภาคตะวันออก และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อเดือนตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2553 และ เหตุการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2554

เหตุการณ์อุทกภัยปลายปี พ.ศ.2553

พบว่า รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ได้มีบทบาท การดำเนินการอยู่ 3 ระยะ คือ

1. **ระยะก่อนเกิดภัย** กรมอุตุนิยมวิทยาได้ ออกประกาศแจ้งเตือนเกี่ยวกับ สภาพภูมิอากาศ รวมถึงให้รายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่ที่มีฝนตกหนัก เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย และกรมชลประทานได้มีการ ประกาศให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงอพยพออกนอก พื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย

2. **ระยะเกิดภัย** รัฐบาลนำโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งให้คณะรัฐมนตรีลง พื้นที่เพื่อช่วยเหลือเป็นการด่วน และได้จัดตั้งศูนย์ ประสานการช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัย ทำ หน้าที่เป็นศูนย์กลางจัดการระบบข้อมูลสถานการณ์ สาธารณภัยด้านอุทกภัยในแต่ละพื้นที่ โดยให้ความ ร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานส่วนกลาง รวมถึง หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การภาคเอกชน ในการติดตาม ช่วยเหลือ เยียวยาผู้ประสบอุทกภัย รวมทั้งการฟื้นฟู บูรณะโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนมีการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินงาน ตาม แนวทางแผนงานและโครงการในการช่วยเหลือ เยียวยาผู้ประสบอุทกภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักบริหารงานสารสนเทศ สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี, 2554)

3. **ระยะหลังเกิดภัย** รัฐบาลได้กำหนด มาตรการดำเนินงานการช่วยเหลือและฟื้นฟู ผู้ประสบ เหตุสาธารณภัยด้านอุทกภัยอย่างเป็นระบบ เพื่อ บรรเทาความเดือดร้อนจากอุทกภัย และสามารถ

ฟื้นฟูให้สามารถกลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด ได้แก่ (1) มาตรการช่วยเหลือในระยะเร่งด่วน ให้ความ ช่วยเหลือโดยตรงแก่ผู้ประสบอุทกภัยทุกกลุ่ม ทุก พื้นที่ในพื้นที่ โดยการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยและ ทรัพย์สิน (2) มาตรการฟื้นฟูเกษตรกรรมและประชาชน ทั่วไป โดยให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านค่าชดเชยพืชผล เสียหาย การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ให้สินเชื่อเพื่อการ ประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัย (3) มาตรการป้องกัน และบรรเทาปัญหาภัยพิบัติในระยะยาว โดยมีการ จัดทำระบบการเตือนภัย ระบบป้องกันอุทกภัย และ ระบบบริหารจัดการน้ำที่มีเอกภาพ รวมถึงการ กำหนดแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มี ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเป็นระบบ (รัฐบาลไทย, 2553 และ สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

เหตุการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม เดือนมีนาคม พ.ศ.2554 รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ได้มีการดำเนินการอยู่ 2 ระยะ คือ

1. **ระยะเกิดภัย** รัฐบาลที่ผ่านการรับมือนับ เหตุการณ์อุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2553 อีกทั้งยังมี คณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือ ผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) ที่จัดตั้งขึ้นแล้ว ทำให้บทบาท ของรัฐบาลในเหตุการณ์สาธารณภัยครั้งนี้ เป็นการ ดำเนินการอย่างทันเหตุการณ์ หลังจากเกิดเหตุการณ์ ขึ้น 1 วัน รัฐบาลได้มีการประชุมพิจารณาปัญหาภัย พิบัติเป็นวาระแห่งชาติ พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกการ บังคับบัญชาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานได้อย่าง รวดเร็ว โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งการโดยตรง

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

พร้อมให้ความรู้แก่ประชาชนในการปฏิบัติตัวขณะเกิดภัยพิบัติ

2. ระยะเวลาหลังเกิดภัย รัฐบาลนำโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้อนุมัติแผนการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดยการสนับสนุนงบกลางเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ด้านอุทกภัยและดินโคลนถล่ม คร่าวเรือนละ 5,000 บาท ใน 10 จังหวัดที่ประสบภัย

รัฐบาลพรรคเพื่อไทย

ในช่วงการบริหารประเทศของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ภายใต้การนำของนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เกิดเหตุการณ์สาธารณภัยคือ **มหาอุทกภัย เมื่อปี พ.ศ. 2554** ซึ่งนับว่าเป็นเหตุการณ์ร้ายแรงที่สุดครั้งหนึ่งของประเทศไทย อุทกภัยครั้งนี้เริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ.2554 และสถานการณ์คลี่คลายทั้งหมดเมื่อ 16 มกราคม พ.ศ. 2555 ทั้งนี้ รัฐบาลได้มีการดำเนินการอยู่ 3 ระยะ คือ

1. ระยะก่อนเกิดภัย รัฐบาลภายใต้การนำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีการทำโครงการขยายสิ่งปลูกสร้างได้แก่ ฝาย เขื่อน เพื่อรองรับน้ำ อีกทั้งใช้แนวทางการป้องกันและบรรเทาปัญหาสาธารณภัยตามแนวทาง 2P2R คือ ป้องกัน เตรียมความพร้อม รับมือ และฟื้นฟู โดยเน้นการบริหารแบบบูรณาการคือ ให้หน่วยงานส่วนราชการต่างๆ ประสานงาน ร่วมมือ สนับสนุนการทำงานทุกภาคส่วน (สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง, 2554)

2. ระยะเกิดภัย รัฐบาลภายใต้การนำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเกี่ยวกับการ

แก้ไขปัญหาน้ำท่วม 5 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาดภัย และดินโคลนถล่ม คณะกรรมการอำนวยการและบริหารสถานการณ์อุทกภัย วาดภัย และดินโคลนถล่ม (คอส.) คณะทำงานบริหารจัดการน้ำและการเตือนภัยในพื้นที่ 25 ลุ่มน้ำ คณะกรรมการบูรณาการแผนบริหารจัดการน้ำ และคณะกรรมการกลุ่มจังหวัดในการระบายน้ำ (ผู้จัดการออนไลน์, 2554) โดยมีการดำเนินการประสานงานกับกระทรวงต่างๆ และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อีกทั้งมีการออกนโยบายเชิงปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ซึ่งเป็นมาตรการที่เห็นผลทันที 9 มาตรการ (คมชัดลึกออนไลน์, 2554) ประกอบด้วย มาตรการที่ 1 ต้องเร่งระบายน้ำท่วมออกทะเลให้หมดโดยเร็วที่สุด มาตรการที่ 2 ต้องใช้แรงดันเรือหรือเครื่องในการดันน้ำให้หมดโดยฉับไว มาตรการที่ 3 ใช้การบริหารทางเทคนิคด้วยการวัดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการที่ 4 โดยเพิ่มบทบาทให้กองทัพมาช่วยเหลือราษฎรที่ประสบอุทกภัย มาตรการที่ 5 ให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนทั่วประเทศตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มาตรการที่ 6 การรักษาเขตตัวเมืองด้วยการตรวจติดตามสภาพคันกันน้ำที่ทำจากดินให้มีสภาพแข็งแรง มาตรการที่ 7 กรมชลประทานปฏิบัติการขุดลอกคันกันน้ำพร้อมการดันน้ำลงทะเลอย่างฉับพลัน มาตรการที่ 8 การริเริ่มโครงการประชาสัมพันธ์ โดยให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมแรงร่วมใจกัน ใช้เรือของตนเองที่มีอยู่ ในการดันน้ำลงทะเล และ มาตรการที่ 9 ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ รวมถึงมีการจัดตั้งศูนย์

ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.) เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างทั่วถึงที่

3. ระยะหลังเกิดภัย รัฐบาลมีมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยมีมาตรการช่วยเหลือในระยะเร่งด่วนและระยะยาว ประกอบด้วย (1) มาตรการด้านการเงิน ในการให้ความช่วยเหลือในเรื่องการพักชำระหนี้ ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ ลดดอกเบี้ย (2) มาตรการด้านภาษี ในการยกเว้นภาษีเงินได้ และมีการพิจารณาการขยายเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีสรรพากร สำหรับผู้ประกอบการที่ประสบอุทกภัยรุนแรง (3) มาตรการด้านงบประมาณ และการเบิกจ่าย ซึ่งจังหวัดสามารถที่จะขอขยายวงเงินจากเดิม 50 ล้านบาท เป็น 250 ล้านบาท มาตรการในระยะยาว เน้นไปที่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เป็นระบบ ได้แก่ (1) การก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำ เขื่อน ฝาย และแก้มลิง (2) การพัฒนาฐานข้อมูลเรื่องน้ำ รวมไปถึงการแจ้งเตือนประชาชนให้ทราบล่วงหน้า (3) การจัดผังเมืองให้มีประสิทธิภาพ (4) การก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมบริเวณรอบเมือง (5) การดูแลระบบระบายน้ำ และ (6) เพิ่มการรักษาดูแลพื้นที่ป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุก รวมทั้งปลูกป่าใหม่เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำที่ยั่งยืน

วิเคราะห์บทบาทของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคเพื่อไทยกับการแก้ปัญหาสาธารณภัย

จากบทบาทการดำเนินการของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทยในการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยด้านอุทกภัย แนวคิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัย มีการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ 4

ขั้นตอน คือ ระยะก่อนเกิดภัย 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย การป้องกันและลดผลกระทบ (prevention and mitigation) และการเตรียมความพร้อม (preparedness) ในระยะเกิดภัย มีขั้นตอนการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (response) และในระยะหลังเกิดภัย เป็นขั้นตอนของการฟื้นฟู (recovery) (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2553) ซึ่งบทบาทของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ในระยะก่อนเกิดภัย จะพบว่า มีการดำเนินการจากหน่วยงานทางภาครัฐคือ มีการประกาศพายุกรณ์และประกาศแจ้งเตือน ในขณะที่การดำเนินการตามขั้นตอนการป้องกันและ ลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อม ซึ่งเป็นขั้นตอนหลักของการจัดการก่อนที่จะเกิดภัย รัฐบาลรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น บทบาทรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ถือว่ายังขาดประสิทธิภาพในขั้นตอนระยะก่อนเกิดภัย ในส่วน การดำเนินการของรัฐบาลพรรคเพื่อไทยในระยะก่อนเกิดภัย พบว่า มีการดำเนินการที่แตกต่างรัฐบาลจากพรรคประชาธิปัตย์ โดยมีการตระเตรียมแผนการตามวงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (disaster risk management cycle) 4 ขั้นตอน ได้แก่ การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน และการฟื้นฟู หรือที่เรียกว่า 2P2R เพื่อนำมาบูรณาการใช้เป็นแผนป้องกันสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น รวมถึงมีการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ในระยะก่อนเกิดภัย ตามขั้นตอนการป้องกันและลดผลกระทบ นั่นคือการเตรียมการป้องกันด้านโครงสร้าง เช่น เขื่อนกักเก็บน้ำ กำแพงกันน้ำ ฝาย

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

เป็นต้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลพรรคเพื่อไทยรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการบริหารจัดการหรือไม่ มีการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ร่วมด้วย กล่าวคือ ขั้นตอนการป้องกันและลดผลกระทบ ยังขาดการประเมินความเสี่ยงจาก สาธารณภัย เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและลดผลกระทบ การจัดการด้านฐานข้อมูลที่เป็น การพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและสามารถใช้ร่วมกันได้ การกระจายข้อมูลด้านสาธารณภัยไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติการตามแผนงาน ดังนั้น บทบาทการบริหารจัดการกับสาธารณภัยของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ในระยะก่อนเกิดภัย โดยภาพรวม ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงนำมา สู่เหตุการณ์ภัยพิบัติรุนแรงที่เกิดขึ้น

สำหรับระยะเกิดภัย บทบาทการดำเนินการของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และรัฐบาลพรรคเพื่อไทย มีบทบาทลักษณะการดำเนินการที่คล้ายกัน คือ มีการดำเนินการตามแผนการป้องกัน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557 ที่เป็นแผนแม่บทในขณะนั้นเป็นหลัก โดยเริ่มต้นมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เป็นศูนย์กลางในการอำนวยการเพื่อเผชิญเหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉิน (response) โดยเน้นในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวมทั้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมถึงภาคเอกชน องค์กรอิสระ ฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและ สามารถรับมือกับเหตุการณ์เฉพาะ

หน้า อย่างไรก็ตาม จากการที่ขาดการเตรียมการที่ดี ในระยะก่อนเกิดภัย ส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือในช่วงเวลาสำคัญที่เป็นนาทีทอง หรือที่เรียกว่า “Golden Time” คือภายใน 2 อาทิตย์ หลังจากเกิดภัยพิบัติ จึงทำให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปในลักษณะที่ล่าช้า การช่วยเหลือในระยะดังกล่าวจึงเป็นเรื่องของการฟื้นฟูเป็นหลัก

สำหรับระยะหลังเกิดภัย บทบาทการดำเนินการของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และรัฐบาลพรรคเพื่อไทยพบว่า มีการดำเนินการตามขั้นตอนการฟื้นฟูในระยะเร่งด่วนที่เหมือนกัน ตามแนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (disaster risk management) และตามแผนแม่บทการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม ได้แก่ การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ประสบภัย ฟื้นฟูสภาพจิตใจและคุณภาพชีวิตของผู้ประสบภัย โดยการเยียวยาทางการเงิน นอกจากนี้ ยังจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์แผนฟื้นฟูบูรณะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นมาตรการบริหารจัดการภัยพิบัติในระยะยาวต่อไป ซึ่งในส่วนนี้ รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ มีการใช้มาตรการที่มุ่งเน้นการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง (non-structural measures) เป็นหลัก คือ เป็นแนวคิดการป้องกันความเสียหายอันประกอบด้วย การวางระบบผังเมือง ปรับปรุงระบบการพยากรณ์และการเตือนภัยน้ำท่วม การให้ความรู้ข้อมูลสาธารณะ การใช้แผนรับมือน้ำท่วม แผนบรรเทาทุกข์ การประกันภัยน้ำท่วม ในขณะที่ รัฐบาลพรรคเพื่อไทยกลับมุ่งเน้นมาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง (Structural measures) เป็นหลัก อัน

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

ได้แก่ การสร้างเขื่อนและพังกันน้ำ ปรับปรุงสภาพลำน้ำ เส้นทางน้ำรอบเมือง พื้นที่ชะลอน้ำและเก็บกักน้ำท่วม อ่างเก็บน้ำ และระบบระบายน้ำ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากมาตรการในระยะยาวของพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทยที่แตกต่างกันนี้ โดยทั่วไปแล้ว ควรใช้มาตรการทั้ง 2 อย่างควบคู่กันไป เพื่อประสิทธิภาพในการบรรเทาภัยพิบัติที่ดียิ่งขึ้นจะสามารถป้องกันและลดผลกระทบความเสียหายจากภัยพิบัติแบบยั่งยืนต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทยรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์

(1) ขาดการนำนโยบายการเตรียมความพร้อมในการป้องกันภัยไปปฏิบัติ ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ ขาดการบูรณาการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ขาดการเฝ้าระวังและการประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ไม่มีการป้องกันและการเตรียมการอพยพประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย เมื่อเกิดอุทกภัยขึ้นจึงไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ทันการณ์จนเกิดความเสียหายตามมา ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารจัดการในลักษณะตั้งรับเพียงอย่างเดียว โดยมุ่งเน้นที่การช่วยเหลือผู้ประสบภัยหลังเกิดภัย ซึ่งเป็นการบรรเทาปัญหาที่ปลายเหตุ

(2) ปัญหาความไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ คือ หน่วยงานราชการขาดความรับผิดชอบในการสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณภัยอย่างเร่งด่วน ทำให้การช่วยเหลือของภาครัฐในระยะแรกเป็นไปอย่าง

ล่าช้า ทำให้ภาคเอกชน โดยเฉพาะสื่อมวลชน และอาสาสมัครต้องลงสู่พื้นที่เพื่อช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยในระยะแรก ก่อนที่ความช่วยเหลือของทางราชการจะมาถึงซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องของระบบราชการ

(3) การขาดเอกภาพในการปฏิบัติและในการบริหารจัดการทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบหลักมีอำนาจสั่งการไม่ครอบคลุมในทุกหน่วยงาน ทำให้การประสานงานและการผนึกกำลังจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน กองทัพ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีลักษณะต่างฝ่ายต่างดำเนินการซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีองค์กรที่มีอำนาจในการจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมได้อย่างเบ็ดเสร็จ

(4) ปัญหาด้านขีดความสามารถของหน่วยงานภาคปฏิบัติ การขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร เครื่องจักร เครื่องมืออุปกรณ์ที่เหมาะสมและจำเป็นในเบื้องต้น รวมทั้งเครื่องมือพิเศษที่จำเป็นต้องใช้กับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ ตลอดจนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ส่วนกำลังคนที่มีอยู่ก็ยังไม่มีความรู้และความชำนาญในเชิงเทคนิค เนื่องจากการไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ ทำให้เกิดความสับสนและล่าช้าในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเมื่อมีภัยพิบัติเกิดขึ้น

(5) ปัญหาด้านการฟื้นฟู โดยเฉพาะการมีระเบียบการใช้เงินงบประมาณที่บรรเทา ฟื้นฟู

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

ช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยที่มีขั้นตอนซับซ้อน และขาดการติดตามผลทำให้ การช่วยเหลือในการฟื้นฟู พื้นที่ที่ประสบอุทกภัยเป็นไปอย่างล่าช้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การฟื้นฟูและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบอุทกภัย

(6) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องทบทวนและติดตามการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ระบบโครงข่ายถนน คูคลองและสาธารณูปโภคต่างๆ ให้สอดคล้องกับพื้นที่ ไม่กีดขวางทางไหลของน้ำหรือลดความเสี่ยงจากพิบัติต่างๆ

(7) ปัญหาด้านการเตรียมการด้านพัฒนาพื้นที่
เนื่องจากหลายพื้นที่มีการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสม มีการรุกร้างพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่กักเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตร หรือการสร้างสิ่งปลูกสร้างทับเส้นทางน้ำ จึงทำให้ประสบอุทกภัยเป็นประจำ ทั้งนี้ภาครัฐต้องมีความเคร่งครัดในการควบคุมการใช้ที่ดินให้เป็นไปตามที่กำหนดอย่างเหมาะสมตาม มาตรการทางผังเมืองและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(8) ปัญหาด้านการเตรียมพร้อมของประชาชน
การเตรียมพร้อมของประชาชน เป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ โดยสามารถจัดทำเป็นคู่มือในการสร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติในสถานการณ์ฉุกเฉิน พร้อมทั้งจัดเตรียมจุดอพยพในที่ปลอดภัยในแต่ละพื้นที่เสี่ยงภัย โดยจัดเตรียมเครื่องยังชีพเบื้องต้นให้เพียงพอก่อนการช่วยเหลือจากภาครัฐจะเข้าถึง ทั้งนี้ ต้องมีการฝึกซ้อม

อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนสามารถช่วยเหลือตัวเองเบื้องต้นได้อย่างปลอดภัย

รัฐบาลพรรคเพื่อไทย

(1) ปัญหาการเตรียมการเพื่อป้องกันภัย

ของหน่วยงานส่วนราชการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดการเชื่อมโยงบูรณาการ ขาดการจัดทำข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับน้ำท่วม ขาดการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศด้านอุทกภัยให้มีความเข้าใจและเข้าถึงง่าย รวดเร็วและมีคุณภาพ ขาดการจัดทำระบบประเมินระดับความรุนแรงและผลกระทบจากอุทกภัย

(2) ปัญหาการเมือง ที่มีการทำงานแบบ

เลือกปฏิบัติเพื่อรักษาฐานเสียงของตนเอง ทำให้การดำเนินงานจึงไม่เป็นไปตามแผนงานที่ควรเป็น โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ในสังกัด และนักการเมืองใหญ่ในพื้นที่ ที่ไม่ยอมให้ผันน้ำไหลผ่านเพราะเกรงว่าจะไปกระทบพื้นที่ที่เป็นฐานเสียงสำคัญสุดท้าย น้ำได้เอ่อล้นท่วมนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่ง ส่งผลให้เกิดค่าเสียหายหลายแสนล้านบาท

(3) ปัญหาองค์กรในการบริหารจัดการ

สาธารณภัยมีโครงสร้างซับซ้อน มีขั้นตอนการบังคับบัญชาหลายขั้นตอน ขาดความคล่องตัว ทำให้มีแนวโน้มที่การบรรเทาสาธารณภัยที่ล่าช้าไม่ทันต่อการต้องการความช่วยเหลือของผู้ประสบภัย และที่สำคัญไม่ได้ให้ความสำคัญในการเปิดโอกาสให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมจากทางภาคเอกชนและองค์กรอิสระ

(4) ปัญหาการขาดประสิทธิภาพในการ

สั่งการของรัฐบาล การเชื่อมโยงประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสั่งการข้าม

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

กระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการ สาธารณภัย อีกทั้งยังมีการทำงานที่ยังขาดเอกภาพ ขาดความต่อเนื่อง มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งอยู่เป็นประจำ จึงทำให้ไม่สามารถบริหารงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

(5) ปัญหาการวางผังเมือง ขาดรูปแบบการวางผังเมืองอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานาน พื้นที่ส่วนใหญ่เน้นถูกรุกล้ำและถูกแปรสภาพไปเป็นที่อยู่อาศัย รีสอร์ท สถานที่พักผ่อน จึงก่อให้เกิดอุปสรรคทำให้การจัดการปัญหาสาธารณภัยด้านน้ำท่วมเป็นไปค่อนข้างยาก เนื่องจากถูกรุกล้ำพื้นที่ มีสิ่งก่อสร้างกีดขวางการไหลของน้ำตามธรรมชาติ

(6) ปัญหาเรื่องบุคลากรที่มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่มีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ ต่อการรับมือและบรรเทาปัญหาอุทกภัย เมื่อเกิดเหตุการณ์อุทกภัยขึ้น ทำให้ต้องพึ่งกำลังบุคคลจากหน่วยงานอย่างกองทัพ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่กองทัพอ้างความชอบธรรมในการเข้ามาแทรกแซงบทบาทของรัฐบาลและการเมืองได้ ดังนั้น รัฐบาลควรส่งเสริมสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและบรรเทาปัญหาสาธารณภัย ให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้มีอัตรากำลังมากพอที่สามารถทำงานได้หลายรูปแบบ ทั้งในเวลาที่เกิดภัยและในเหตุการณ์ปกติ

(7) ปัญหาหน่วยงานต่างๆ เข้าไปช่วยเหลือได้ไม่ทั่วถึง กล่าวคือ หน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รวมถึงหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ลงพื้นที่เพื่อพบปะช่วยเหลือผู้ประสบภัย

เป็นไปอย่างล่าช้ากว่าที่ควร ทั้งยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากจำนวนพื้นที่ๆ ประสบภัยและผู้ประสบภัยมีมากส่งผลกระทบที่ตามมาคือประชาชนเกิดความรู้สึกว่าถูกรัฐบาลทอดทิ้ง จึงแสดงออกถึงความไม่พอใจและอาจจะไปต่อต้านการทำงานของรัฐบาลได้

จากปัญหาที่ได้กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นถึงการประสบปัญหาทั้ง 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยระยะก่อนเกิดภัย รัฐบาลทั้ง 2 พรรค มีปัญหาเรื่องของการเตรียมการเพื่อรองรับที่เหมือนกัน ไม่มีการบูรณาการกัน ทำให้ขาดความร่วมมือในการเตรียมการเพื่อรับมือ ดังนั้น เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น จึงไม่สามารถรับมือและแก้ไขปัญหาได้ทัน ในระยะเกิดภัย รัฐบาลทั้ง 2 พรรค มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ส่วนกลางขาดความรับผิดชอบในการสั่งการ หน่วยงานมีโครงสร้างการบริหารที่ซับซ้อน ขาดการทำงานร่วมกัน การประสานงาน ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการสาธารณภัยโดยเฉพาะ รวมถึงขาดแคลนทรัพยากรอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการช่วยเหลือ ในส่วนระยะหลังเกิดภัย รัฐบาลทั้ง 2 พรรค มีปัญหาในเรื่องของการช่วยเหลือเยียวยา โดยเฉพาะการจ่ายเงินชดเชย มีระเบียบการจัดการที่ซับซ้อนหลายขั้นตอน ทำให้เกิดปัญหาการจ่ายเงินที่ล่าช้าจากปัญหาที่กล่าวมานี้ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาระบบราชการที่มีความบกพร่องที่สะสมมานาน ทำให้การบริหารจัดการภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

ประสิทธิผลในการแก้ปัญหาสาธารณสุขภัยของ

รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย

รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์

การดำเนินงานแก้ปัญหาสาธารณสุขภัยที่มีประสิทธิผล ได้แก่ การกำหนดนโยบาย วางมาตรการ โดยเฉพาะในเรื่องของนโยบายด้านการช่วยเหลือและบรรเทาผู้ประสบอุทกภัย ในระหว่างเกิดภัยและหลังเกิดภัย ซึ่งรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการกำหนดนโยบายและมาตรการอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในขณะที่เกิดอุทกภัย ได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือบรรเทาและเยียวยาประชาชนและพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย ในขณะเดียวกัน พบว่า การดำเนินงานของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ยังขาดประสิทธิผลในการเตรียมการ ซึ่งมีเพียงการประกาศแจ้งเตือน โดยหน่วยงานของรัฐให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงอพยพเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่เท่านั้น ซึ่งเป็นการแจ้งเตือนของหน่วยงานราชการประจำตามปกติประจำวันอยู่แล้ว อีกทั้งยังพบว่า มีความบกพร่องในเรื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานส่วนราชการในระหว่างการเกิดภัยและหลังเกิดภัย การขาดการประสานงาน ขาดการสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณสุขอย่างเร่งด่วน รวมถึงขาดการติดตามผลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลังเกิดอุทกภัยเกิดปัญหาจากการช่วยเหลือ เยียวยาและฟื้นฟู โดยเฉพาะมาตรการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างล่าช้า

รัฐบาลพรรคเพื่อไทย

ในส่วนของการดำเนินการที่มีประสิทธิผลคือ รัฐบาลพรรคเพื่อไทยได้ปฏิบัติตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแห่งชาติ ทั้ง 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะก่อนเกิดภัยมีการ ดำเนินการแผนพัฒนาสุขภาพของประชาชนตามแนวทางแบบ 2P2R ที่แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ การป้องกัน (prevention) การเตรียมพร้อม (preparation) การรับมือ (response) และการฟื้นฟูเยียวยา (recovery) ในระหว่างเกิดอุทกภัยได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือ บรรเทาปัญหาอุทกภัย สำหรับมาตรการให้ความช่วยเหลือหลังเกิดอุทกภัย รัฐบาลมีการกำหนดแผนการให้ความช่วยเหลือในระยะสั้นและระยะยาวไว้ อย่างชัดเจน คือ มาตรการช่วยเหลือทางการเงิน ด้านภาษี และเน้นการบริหารจัดการแบบใช้สิ่งก่อสร้าง ได้แก่ การก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำ เขื่อนฝาย แก้มลิง และก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมรอบเมือง รวมถึงการเพิ่มมาตรการรักษาตลิ่งและป่าไม้ ไม่ให้มีการบุกรุกพร้อมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าใหม่ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการหลายอย่างยังไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควรในเรื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขาดการบูรณาการแผน 2P2R ให้ปฏิบัติได้จริงในระยะการเตรียมการ ไม่สามารถป้องกันและจัดการกับปริมาณน้ำที่มีมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวางแผน เตรียมการเพื่อป้องกันปัญหาอุทกภัย ทำให้เกิดความผิดพลาดในการคาดคะเนปริมาณน้ำ โดยปริมาณน้ำนั้นมากกว่าที่

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

คาดการณ์ไว้และในระหว่างเกิดภัย ขาดการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานต่างๆ องค์การที่เกี่ยวข้องมีโครงสร้างที่ซับซ้อน ทำให้ขาดความคล่องตัว และภายหลังเกิดภัย มาตรการการช่วยเหลือฟื้นฟู ผู้ประสบอุทกภัยด้วยการจ่ายเงินเยียวยาไม่มีความล่าช้า

สรุป จากการศึกษาบทบาทของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และรัฐบาลพรรคเพื่อไทย กับการแก้ปัญหาสาธารณภัย รัฐบาลทั้ง 2 พรรค มีบทบาทในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยด้านอุทกภัย ในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน เริ่มต้นการดำเนินการด้วยลักษณะ เชิงตั้งรับ เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีมาตรการปฏิบัติกับภัยพิบัติเชิงรุก มาตรการในการป้องกันและบรรเทาปัญหาภัยพิบัติในระยะยาว พรรคประชาธิปัตย์นั้น เน้นการบริหารจัดการแบบไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง (non-structural measure) เป็นหลัก ในขณะที่รัฐบาลพรรคเพื่อไทย มุ่งเน้นการบริหารจัดการแบบใช้สิ่งก่อสร้าง (structural measure) เป็นหลัก สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย ส่วนใหญ่แล้ว มีปัญหาที่เป็นลักษณะเดียวกัน คือ มีปัญหาเรื่องของการเตรียมการเพื่อป้องกันภัย ไม่มีการบูรณาการกันในระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาดความพร้อมในการเตรียมการเพื่อรับมือกับภัยพิบัติ ปัญหาต่อมาคือ ปัญหาการบริหารจัดการในระยะเกิดภัย ขาดการสั่งการขาดการบูรณาการและการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานหลายหน่วยงานมีโครงสร้างการบริหารที่ซับซ้อน ขาดแคลนบุคลากรและทรัพยากร

อุปกรณ์ที่จำเป็น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น ต่อมาในระหว่างการฟื้นฟูรัฐบาลทั้ง 2 พรรค มีปัญหาในเรื่องของการช่วยเหลือเยียวยา โดยเฉพาะมาตรการจ่ายเงินชดเชย มีความบกพร่องในการบริหารจัดการ ทำให้เกิดปัญหาการจ่ายเงินที่ล่าช้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของระบบราชการไทย ที่บกพร่องและขาดประสิทธิภาพ

ในส่วนของประสิทธิผลของการแก้ปัญหาสาธารณภัย ทางด้านรัฐบาล พรรคประชาธิปัตย์ มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล ได้แก่ การกำหนดนโยบายด้านการช่วยเหลือและบรรเทาผู้ประสบอุทกภัยในระหว่างเกิดภัยและหลังเกิดภัยอย่างชัดเจน มีการจัดศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทางด้านรัฐบาลพรรคเพื่อไทยมีประสิทธิผลในการดำเนินการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ทั้ง 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะก่อนเกิดภัยมีการวางแผนในการบริหารจัดการสาธารณภัย ตามแนวทางแบบ 2P2R ในระหว่างเกิดอุทกภัยได้มีการจัดศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือ บรรเทาปัญหาอุทกภัยหลังเกิดอุทกภัย รัฐบาลมีการกำหนดแผนการให้ความช่วยเหลือในระยะสั้นและระยะยาวไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามทั้งรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์และรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ขาดประสิทธิผลในเรื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในระหว่างเกิดภัยและหลังเกิดภัย หน่วยงานส่วนต่างๆ ที่รับผิดชอบไม่มีการบูรณาการ ขาดการประสานงานร่วมกัน การจ่ายเงินเยียวยาไม่มีความล่าช้า สำหรับข้อเสนอแนะมี

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

ดังนี้ : 1) ให้ความสำคัญกับนโยบายการบริหาร อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และกว้างขวาง 4) ให้จัดการสาธารณสุขด้านน้ำ เพื่อต่อยอดเป็นแผนงาน ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในยุทธศาสตร์ระดับชาติ 2) ทำให้ปัญหาสาธารณสุข การแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขมากยิ่งขึ้น และ 5) ด้านอุทกภัย ให้เป็นวาระแห่งชาติ ที่จะต้องดำเนินการ ปรับปรุงกลไกของระบบราชการไทยให้มีอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 3) กำหนดมาตรการเรื่องสื่อ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประชาสัมพันธ์ ในการแจ้งเตือนภัยให้ประชาชนได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2553). แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2553-2557. กรุงเทพฯ:ผู้แต่ง
- คมชัดลึกออนไลน์. (2554). “ยิ่งลักษณ์” แจง 9 มาตรการแก้ปัญหาน้ำท่วม. ค้นเมื่อ 7 กันยายน 2559, จาก <http://www.komchadluek.net/news/regional/110967>
- เจษฎา จันทรประภา. (2551). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงค์. (2540). การกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2554). วิกฤตน้ำท่วม วิกฤตรัฐบาลยิ่งลักษณ์. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2559, จาก <http://www.manager.co.th/SpecialScoop/ViewNews.aspx?NewsID=954000129038>
- ยุทธภูมิ จารุเศรณี และกานจนา จันทรชิต. (2554). บทวิเคราะห์เรื่อง ฝ่ามหาอุทกภัยปี 54. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค.
- รัฐบาลไทย. (2553). ผลการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจ ครั้งที่ 11/2553. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2559, จาก : https://www.m-society.go.th/article_attach/1727/2138.doc
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). การจัดการภัยพิบัติและการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย กรณีศึกษาประเทศไทยและประเทศอื่นๆ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง. (2554). “มาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยปี 2554,” ข่าวกระทรวงการคลัง, 13 ตุลาคม 2554 (122), หน้า 1-9.
- สำนักบริหารงานสารสนเทศ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2554). ประมวลข้อมูลมติคณะรัฐมนตรี การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ปี 2553. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- Friedrich Carl J. (1973). *Constitutional Government and Politics*. New York: Harper.

- John.T. Dorsey. (1967). “The Bureaucracy and Political Development in Vietnam” in Joseph P. LaPaLombare ed., *Bureaucracy and Political Development*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- Kingdon, W. John. (2003). *Agendas, Alternatives, and Public Policy*. U.S.A.: Addison-Wesley Educational Publishers.
- Skocpol, Theda. (1979). *States and Social Revolutions: A Comparative Analysis of France, Russia, and China*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Victor A. Thompson. (1961). *Modern Organization*. New York: Alfred A. Knopf, Inc.
- .